

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 16. marts 2017

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 496 (MOF alm. del) stillet 16. februar 2017.

Spørgsmål nr. 496

Vil ministeren kommentere henvendelsen af 27/1-17 fra Fair Spildevand om kommunernes håndtering af spildevandsrensning i det åbne land, jf. MOF alm. del - bilag 234 (omtrykt)?

./. Bilaget er vedlagt.

Svar

Som jeg forstår Fair Spildevands brev og power points, mener Fair Spildevand, at mange af de påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme i spredt bebyggelse, som kommunerne har meddelt på baggrund af krav i vandområdeplanerne, er usaglige, og at der savnes tilstrækkelig juridisk begrundelse for den måde, indgrebet sker på. Samtidig fremhæver foreningen, hvor indgribende påbuddene i mange tilfælde er.

Jeg har fuld forståelse for, at grundejerne kan opfatte et påbud om forbedret lokal spildevandsrensning eller krav om tilslutning til kloak som indgribende. Det er derfor også vigtigt at have sig for øje, at vandområdeplanerne kun indeholder krav om forbedret spildevandsrensning de steder i landet, hvor et målsat vandløb eller en sø ikke er i god miljøtilstand netop på grund af spildevandsudledningerne fra de pågældende husstande.

./. Det er spildevandets indhold af hurtigt omsætteligt organisk materiale, der fører til en dårlig miljøtilstand i vandløbene, og de steder, hvor kommunerne allerede har gennemført indsatserne overfor de udpegede ejendomme, har man hurtigt set meget gode miljømæssige resultater i vandløbene. Den fremgang der har været i søernes tilstand, skyldes også forbedret spildevandsrensning. Samtidig har gennemførelsen af indsatserne en positiv sidegevinst, idet indsatserne også reducerer udledningerne af kvælstof til kystvandene. Jeg henviser til vedlagte notat, hvori Miljøstyrelsen orienterer nærmere om, hvordan spildevand påvirker vandløbenes tilstand negativt, og om de miljømæssige forbedringer, som spildevandsindsatsen hidtil har ført til.

Vandområdeplanernes krav om forbedret rensning af spildevandet fra ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består for langt størstedelens vedkommende af den indsats, der forud for den første vandplaner 2009-2015 stadig udestod, efter Folketinget i maj 1997 (lov nr. 325) besluttede, at rensningen af spildevandet fra ejendomme i spredt bebyggelse skulle forbedres. Indsatsen kom dengang til at omfatte i alt ca. 96.000 ejendomme. Folketinget besluttede samtidig, at grundejere i helårsboliger skulle kunne vælge kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningselskabet. Kort fortalt betyder det, at grundejeren kan overlade etableringen og driften af spildevandsanlægget til spildevandsselskabet mod at betale tilslutningsbidrag for spildevand og bagefter betale løbende afledningsbidrag.

I 2015 blev der desuden givet mulighed for at søge om adgang til en hjælpeordning, hvis husstandsindkomsten ligger under 300.300 kr. årligt (plus tillæg for hjemmeboende børn under 18 år). Hjælpeordningen giver dels en længere frist på mindst 3 år til at gennemføre kommunens påbud, og dels mulighed for at indhente et tilbud fra spildevandsselskabet om etablering og afdragsordning, mod at grundejeren afdrager det over 20 år.

Med hensyn til, at kommunernes påbud ifølge Fair Spildevand i mange tilfælde skulle være usaglige og uden juridisk begrundelse, skal det bemærkes, at forudsætningerne i spildevandsbekendtgørelsens § 35 skal være opfyldt, før et påbud meddeles. Det betyder blandt andet, at kommunen skal have dokumentation for, at den pågældende husstand bidrager til, at et vandområde ikke opfylder sit miljømål. I den forbindelse er det i debatten om påbuddene blevet fremført, at der kan være ejendomme, der udleder via dræn, der i nogle tilfælde får et ubegrundet påbud om forbedret spildevandsrensning, fordi der ikke kan konstateres udløb fra drænet til vandløbet. Det er derfor blevet foreslået, at udledningerne fra ejendomme i spredt bebyggelse skal dokumenteres via målinger, før der udstedes et påbud. Miljøstyrelsen har i det vedlagte notat redegjort for problemstillingen omkring spildevandsudledninger via dræn, og vanskelighederne ved at gennemføre målinger af udledningerne. Jeg henviser hertil.

Spildevandsbekendtgørelsens bestemmelser i § 35, stk.1 om forudsætningerne for, at en kommune kan meddele påbud, der også gengives i Fair Spildevands power points, har netop til formål at sikre, at alle påbud er sagligt begrundet. Jeg har fuld tillid til, at kommunerne i forbindelse med gennemførelsen af spildevandsindsatserne administrerer i henhold til lovgivningen.

Resultatet af tilstandsvurderingerne og miljømålene for de vandområder, hvortil der skal gennemføres en spildevandsindsats, fremgår af vandområdeplanerne 2015-2021. Tilstandsvurderingerne er som udgangspunkt beregnet på baggrund af målinger foretaget i årene 2008-2012. Har en kommune imidlertid nye oplysninger der tyder på, at der nu er kommet målopfyldelse i det berørte vandløb kan kommunen rette henvendelse til Miljøstyrelsen med henblik på, at der gennemføres en fornyet vurdering af miljøtilstanden på baggrund af nye måldata indhentet af kommunen. Såfremt en fornyet vurdering skulle vise, at der nu er målopfyldelse i vandområdet, skal indsatsen ikke gennemføres.

Fair Spildevand har endelig nævnt tre konkrete vandløb, som Orbicon i 2010 havde vurderet behovet for en spildevandsindsats til. Det drejer sig om vandløbssystemet bestående af Freerslev Å/Freerslev Møllebæk, Stenkildebæk og Tryggevælde Å. Miljøstyrelsen har oplyst over for mig, at der (som det også fremgår af MiljøGIS til vandområdeplanerne) er målopfyldelse i en mindre strækning af Tryggevælde Å, mens der ikke er målopfyldelse i resten af det nævnte vandløbssystem. Miljøstyrelsen har samtidig oplyst, at alle overløb fra fælleskloakkernes regnbetingede udledninger til det pågældende vandløbssystem indgår i vandområdeplanernes 2015-2021 indsatsprogram, der er videreført fra vandplanerne 2009-2015.

NOTAT

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen

Vandplanlægning
Ref. MK
SVANA-001-16223
Den 3. marts 2017

Notat om effekterne af forbedret spildevandsrensning og spildevandsudledning via dræn

Spildevandspåvirkning af vandløb

Udledninger fra spredt bebyggelse, hvor der kun sker simpel mekanisk rensning i en bundfældningstank, har et forholdsvis højt indhold af let omsætteligt organisk iltforbrugende stof (BI5). Udledning af BI5 fra en bundfældningstank ligger i størrelsesorden 300 mg/l. Indhold af let omsætteligt organisk stof påvirker vandkvalitet i vandløb. I de tidligere retningslinjer for recipientkvalitetsplaner var det vejledende krav til indhold af organisk stof i vandløb maksimalt 3 mg/l for at kunne opfylde målsætningerne for vandløb. Nyere undersøgelser fra Aarhus Universitet har imidlertid vist, at indhold af BI5 maksimalt må være ca. 1,5 mg/l i vandløb for at kunne opfylde mål om god økologisk tilstand. I vandløb, særligt med ringe vandføring, kan udledning fra enkelte eller ganske få ejendomme dermed medføre, at målsætningen for vandløb ikke kan opfyldes.

NOVANA overvågningen har vist, at tilstanden i de danske vandløb er blevet meget betydeligt forbedret siden 1990. Der anføres i NOVANA 2015 rapporten: "Der er en meget klar positiv udvikling i tilstanden i de vandløb, som indgår i denne del af NOVANA programmet, hvor andelen af stationer med faunaklasse ≥ 5 (god tilstand) er steget fra ca. 20 % til i dag godt 60 %. Udviklingen synes dog at være stagneret de seneste 4-5 år, så andelen af stationer med faunaklasse ≥ 5 de senere år er omkring 60 %"..... "Udviklingen skyldes primært en bedre spildevandsrensning".

Der er desuden påvist en klar sammenhæng mellem faldende indhold af organisk stof i vandløb og en stigning i antallet af vandløb med faunaklasse i god tilstand. Spildevandsindsats kan kun påbydes i oplande til vandløb, der ikke opfylder målsætningen i vandområdeplanen.

Spildevandsudledninger til dræn og Miljøstyrelsens fortolkning af reglerne i spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk.1.

Udledninger fra den spredte bebyggelse sker til flere forskellige recipienter, åbne eller rørlagte vandløb, lokal vejafvanding, grøfter og drænledninger. For de helt enkeltliggende ejendomme i det åbne land afledes ofte til markdræn. Markdræn findes typisk i områder, hvor dræning – pga. af høj vandstand en del af året - er nødvendig for at kunne dyrke jorden, dvs. ofte jordtyper med et vist lerindhold. Der er typisk drænafløb i drænledninger, når grundvandsspejl står over bunden af drænen. I sommerperioden er der derfor ofte kun begrænset vandføring i drænen. Udsivningen af spildevand fra drænledning afhænger af jordtype, transportvej og grundvandsstand.

Det er derfor muligt, at der i sommerperioden ikke er vandføring i drænen. Udledes der spildevand fra en bundfældningstank i et drænopland, hvor der er lang transportvej til vandløb, kan spildevandsmængden være så lille, at den udsiver fra drænen under vejs til vandløb og ikke/eller kun i

begrænset omfang løber ud i vandløb i sommerperioden. I denne periode vil spildevandet sedimentere i drænrør og udsive fra dræn. Når grundvand i efterår/vinterperioden stiger, vil der ske afstrømning i dræn, og det sedimenterede organiske stof kan genopskylles. I denne periode udledes til vandløb dels det genopløste sedimenterede organiske stof og dels det husspildevand, der udledes til drænledningen.

Ofte vil man have flere ejendomme på samme drænsystem, og det er det samlede bidrag fra disse, der påvirker vandløb nedstrøms udledningspunkt for dræn. Det vil derfor ofte være meget vanskeligt (umuligt) at måle bidrag fra den enkelte ejendom, og det vil kræve, at der måles over en længere tidshorisont for at få en repræsentativ fordeling af afstrømningen i dræn. En udfordring er desuden, at der for enkeltejendomme ved målinger i dræn på relativt små vandmængder – dog med høje koncentrationer af organisk stof - vil være en betydelig usikkerhed.

Kommunerne skal ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme i spredt bebyggelse sikre, at følgende forudsætninger er opfyldt:

- 1) Ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt.
- 2) Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrøms liggende vandområde.
- 3) Der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrøms liggende vandområde er forurennet af spildevand i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, ikke er opfyldt.

MST fortolker generelt reglerne i spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1 sådan, at der som udgangspunkt ikke er en nedre bagatelgrænse for en udlednings påvirkning af det omhandlede vandområde, men at indgrebet (påbuddet) skal være en forholdsmæssig passende reaktion på den faktiske forurening, jf. proportionalitetsprincippet. I den forbindelse anses det for afgørende, at forureningen er dokumenteret ved en bedømmelse af miljøkvaliteten og vurdering i relation til den aktuelle målsætning. Det er den enkelte kommune, der foretager afvejningen heraf på grundlag af den konkrete sag.

Der henvises til landsretsdommen fra 18. maj 1995 (stadfæstelse af byretsdom), hvorefter modtageren af et påbud ikke kan stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser. Derudover fremgår det af Højesterets dom fra 28. maj 2002, at forudsætningen for at udstede påbud er, at anlæggets afløbsforhold er oplyst, at der er fastsat en målsætning for recipientens vandkvalitet, som ikke opfyldt, og at det kan lægges til grund, at spildevandet fra anlægget bidrager til forureningen til recipienten.

I dommen fremgår bl.a., at det lægges til grund, at sagsøgerne (grundejerne) bidrager til forurening, da de ikke har godtgjort, at udledningen fra det enkelte spildevandsanlæg ikke bidrager til den pågældende forurening. Endvidere er det i dommen lagt til grund, at de foranstaltninger, der kræves til opfyldelse af påbuddene i sagen, ikke er af ekstraordinær karakter, hvorfor de ikke står i misforhold til den forventede rensning af spildevandet fra den enkelte ejendom som led i en samlet løsning af forureningsproblemet.

Den endelige stillingtagen til konkrete sager om kommuneres udstedelse af påbud til enkeltpersoner hører under domstolene.

Til Miljø- og fødevarerudvalget.

Haslev 25/1 2017

Landsforeningen Fair Spildevand anmoder hermed om fortræde for Miljø- og Fødevareudvalget.

Emne: Kommunernes håndtering af spildevandsrensning i det åbne land.

Der er i alt 314.000 husstande i det åbne land og 40.000 husstande, der er omfattet af påbud i denne vandplanperiode (2016-2021). Kommunerne udsteder i øjeblikket massepåbud til mange husstande, og det har presset rigtig mange af de berørte husejere.

Landsforeningen Fair Spildevand er stiftet i år og vi er allerede omkring 200-300 medlemmer. Vi arbejder for at sikre en saglig og juridisk korrekt behandling af de husstande, der er berørt af spildevandsrensning i det åbne land. Vi er indstillet på, at de husstande, der beviseligt forurener skal gøre en indsats, men det er langt fra de fleste.

Fair Spildevand er den eneste forening, der repræsenterer de ramte og vi anmoder derfor om foretræde for udvalget med henblik på at forklare følgende:

- 1) Hvor indgribende påbuddene i mange tilfælde er
- 2) Hvorfor mange af påbuddene er usaglige
- 3) Hvorfor der savner tilstrækkelig juridisk begrundelse for den måde indgrebet sker

Med venlig hilsen Peter Kiær. Næstformand Fair spildevand.

Mob: 61378787

Pki@storgaarden.dk

FAIR SPILDEVAND

- for miljø og mennesker

Lars Folmann

Peter Kiær

Søren Klein

FAIR SPILDEVAND

- for miljø og mennesker

Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 (Spildevandsbekendtgørelsen)

§ 35. Ved meddelelse af påbud efter lovens § 30 om forbedret spildevandsafledning **skal** følgende forudsætninger være opfyldt:

- 1) Ejendommens afløbsforhold og udledning skal være fastlagt.
- 2) Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af det omhandlede nedstrøms liggende vandområde.
- 3) Der skal være dokumentation for, at det omhandlede nedstrøms liggende vandområde er forurenet af **spildevand** i et omfang, der gør, at det miljømål for vandområdet, der er fastsat i bekendtgørelse om miljømål udstedt i medfør af lov om vandplanlægning, **ikke** er opfyldt.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 2 og 3, finder **ikke** anvendelse ved meddelelse af påbud om forbedring af **uhygiejniske** forhold affødt af udledningen.

FAIR SPILDEVAND

- for miljø og mennesker

Høringsnotat!

Forslag til vandplaner for Danmarks 23 hovedvandoplande

Maj 2012

Svar på spørgsmål fra Lolland, Guldborgsund og Jammerbugt kommuner!

*Overvågningsprogrammet vil øge vidensgrundlaget for myndighedsopgaverne, og dermed forbedre grundlaget for vurdering af konkrete afgørelser, men det vil fortsat **være den kompetente myndighed, der skal dokumentere konkrete afgørelser**. En mulighed for at tilvejebringe data om konkrete tilladelser, godkendelser m.v. kan være via egenkontrollvilkår for virksomheder og anlæg.*

FAIR SPILDEVAND

- for miljø og mennesker

Obicon Recipientvurdering udarbejdet for Faxe kommune September 2010

Ad Stenkilde Bæk 2 og 3) Der anbefales ingen indsats overfor DÅL, idet vandløbet opfylder miljømålet i vandplanen og der tillige ikke er nogen DÅL belastning.

Ad Freerslev Møllebæk 2) Det anbefales at udføre en indsats overfor RUB og DÅL selvom faunabestemmelserne ligger tæt på miljømålet på DVFI 5. RUB belaster vandløbet med 30 gange så meget BI5 som DÅL, så RUB indsatsen bør prioriteres højt. Vandløbet har et begrænset fald under 1 promille og er derfor ikke robust overfor spildevandspåvirkning.

Ad Tryggevælde Å 1, 2 og 3) Der anbefales ingen indsats overfor DÅL, idet vandløbet opfylder målsætningen ved den seneste måling i 2005, 2008 og 2009, selvom vandplanen indeholder en sådan indsats.

DÅL: "Det åbne land"

RUB: "Regnvandsbetinget udløb"

<http://www.faxekommune.dk/sites/default/files/Recipientvurdering.pdf>